בעזרת השם יתברך

# אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
**תצ"ד**

פרשת
**וישב**
תשפ"ו

**השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:**
**בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314**

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **וַיֵּשֶׁב**, סמוך ונראה לימי **חֲנֻכָּה** הקדושים; השם של הפרשה מעורר אותנו על **תשובה** - **'וַיֵּשֶׁב'** אותיות **'וַיָּשָׁב'**, ולא לחינם זו הפרשה של השבת שלפני חנוכה, כי זו ההכנה לקראת ימי חנוכה הקדושים, שהם ההמשך והסיום של הימים הנוראים ('אוהב־ישראל' להרה"ק מאפטא זי"ע), וכמו שצדיקים אמרו רמז בפסוק (תהלים צ, ג): **"תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם"** - **'דַּכָּא'** בגימטריא **כ"ה**, המרמז על **כ"ה כסליו**, שאז מתחילין ימי חנוכה הקדושים, והם הַשְׁלֵמה וההשלמה של הימים הנוראים - חודש **אלול**, חודש **תשרי** וחודש **חשון** [שהוא המשך של חודש תשרי], והסיום הוא בימי **חנוכה** הקדושים!

ועתה הוא הזמן לאדם לעשות חשבון־הנפש, כי זה המשך של הימים הנוראים, ואכן מובא בספרים הקדושים [ומרומז בזוהר הקדוש], שכל מה שנכתב בר"ה ונחתם ביו"כ - נמסרים הפתקאות ביום הושענא־רבה, אך אעפ"כ עד חנוכה יש הזדמנות לאדם לפעול בזה, שזה: **'תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא'** - עד ימי חנוכה הקדושים!

ועלינו אפוא להתבונן: מה העניין בזה? **צדיקים משפיעים עלינו את העניין הזה, שכל 'מעגל־השנה' זה המשך אחד!** רבינו אומר בספר־המידות (תשובה חלק שני סעיף א): **'יוֹם שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה הוּא לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן וּמַעֲלָה כָּל הַיָּמִים לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, וְכֵן יוֹם־הַכִּפּוּרִים הוּא לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן'**; כלומר: מחמת קטנות־המוחין שיש לאדם, יש ל'זמן' אריכות גדולה אצלו, ומתבטא במושגים של 'שנה', 'חודש', 'שבוע', יש לו "אריכות הזמן"... אבל בעצם אומר רבינו, שכשאדם זוכה להגיע למוחין־דגדלות,

הוא נמצא 'למעלה מן הזמן', וממילא יש אצלו חיבור־אחד לכל השנה כמו "חבילה אחת"...

ענין דומה לזה אנו מוצאים בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ס"ה, שרבינו מדבר שם לגבי תפילה, שצריכים לעשות 'אחד' מכל התפילה; בן־אדם ניגש לתפילת שחרית, וזה בא לו בכבדות גדולה - 'אני עכשיו צריך להתפלל'... **ובאמת כמה כבר צריכים להתפלל?... וכי זה כ"כ ארוך?...** אבל כך הוא מדמה את זה - שהמניין מתארך לזמן ארוך, חצי שעה או שלושת־רבעי־שעה, ואין לו סבלנות לזה... **ורבינו אומר שם שצריכים לעשות 'אחד' מכל התפילה כולה, כלומר: אתה מתחיל "מַה טֹּבוּ אׇהָלֶיךָ יַעֲקֹב", וממשיך התפילה - קרבנות, פסוקי־דזמרה, ברכות קריאת־שמע, שמונה־עשרה, ואח"כ תחנון והמזמורים שאחר התפילה, ואתה מגיע ל'עלינו לשבח', ואתה אוחז כאילו אתה עדיין בתחילת התפילה... אתה מוכן להתחיל עוד הפעם!**

ובאמת הדבר הזה מרומז בסוף התפילה, כי מסיימים את תפילת 'עלינו לשבח' עם הפסוק "**וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד**"; והרי כבר מזכירים את כל הענין של '**אחדות**' - ענין של "**אחד**"! שאדם זוכה לעשות מכל התפילה '**אחד**' - הוא התחיל, והנה הוא מסיים ומוכן להתחיל! **רבינו מאיר את עינינו לעניין הזה!**

ורבינו ממשיל זאת לאדם שנמצא בגן נהדר, ובתוך הגן ישנם מינים וסוגים רבים של פרחים וצמחים וכו', ותענוג נפלא להיות בתוך הגן הגדול הזה, ויש הרבה מה לראות בתוך הגן, אבל בכל פעם שרוצה להתקדם הלאה בתוך הגן - חבל לו לדלג על אותם הצמחים שראה, כי יש להם כזה יופי שזה מעורר אותו להתפעלות עצומה, ואזי אפילו שהוא ממשיך הלאה בדרכו בתוך הגן - קשה לו לזוז ממקומו...

אומר רבינו: **אותו דבר בענין התפילה, כשאדם מתפלל את תיבות התפילה, מבקשות אותו אלו התיבות: 'אל תלך ממני! תישאר פה! אל תיפרד ממני!' - אבל צריכים להמשיך הלאה... אי־אפשר להישאר על מקום אחד... א"כ מה עושים? מסביר רבינו: תיקח את התפילה איתך! אל תעזוב את אלו התיבות! אתה ממשיך עוד מילה, עוד ברכה, עוד מזמור, ואתה לוקח את זה איתך...** אלו דברים עדינים, כמובן, אבל הכלל היוצא מזה, שצריכים לְאַחֵד את כל התפילה ביחד.

וזה כפי שאומר רבינו שם בספר־המידות: '**יוֹם שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה הוּא לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן וּמַעֲלֶה כָּל הַיָּמִים לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, וְכֵן יוֹם־הַכִּפּוּרִים הוּא לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן**'; וכן רואים בחוש ביום־כיפורים, מי שהוא בעל־נפש, הוא לא שם לב איך חולף ועובר יום־כיפורים... הנה מתחילין "כל נדרי", והנה הלילה והנה היום, והוא לא שם לב אפילו שהוא היה שרוי בצום... כי זה יום שהוא '**למעלה מן הזמן**', ורבינו

רוצה להביא אותנו לכזה מצב - **שכל 'מעגל־השנה' יהיה אצלנו באחדות אחת ממש! וכמו התפילה - שצריך שירגיש בסוף התפילה כמו שהוא בהתחלה!**

וזה הלימוד לענייננו: הנה היה לנו את "הימים הנוראים" - ראש־השנה, יום־כיפורים, סוכות, הושענא־רבה, שמיני־עצרת, ועכשיו מגיעים לחנוכה, וצועקים לנו: **'תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא'** - עדיין זה שייך! עד **דכ"א** - עד **חנוכה!**

ומה זה **'דַּכָּא'** כפשוטו? ענין של **דיכאון**; וזה החיזוק לאדם: מדכאים אותך ואתה שבור, אבל אל תשכח לחזור בתשובה! אל תתייאש ואל תגיד שאתה לא שווה כלום - אל תגיד דבר כזה! אלא **'תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא'** - אפילו אם הִנְּךָ מרגיש שאתה **מדוכא**, אזי: **'וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם'** - אתה יכול לחזור בתשובה!

ועל־כן, אם אדם חושב: 'רציתי כל־כך לעשות תשובה בחודשי אלול ותשרי, וגם אמרו לי שחודש חשון הוא המשך של חודש תשרי, אבל לא זכיתי... אז מה עכשיו?... יש עוד הזדמנות?'... **התשובה היא: כן! זה הכל 'גלגל אחד'!** וכך הולך כל השנה...

ואת הקשר בין חנוכה לימים הנוראים, אנו רואים בדברי רבינו ז"ל, שאומר בפירוש (ליקו"מ ח"ב סי' ז): **'דַּע, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁזּוֹכֶה לִפְעֹל בַּקָּשָׁתוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, דְּהַיְנוּ בַּקָּשַׁת סְלַח נָא, כֵּן יֵשׁ לוֹ חֲנֻכָּה'**; איך תרגיש טעם בחנוכה? כפי שפעלת ביום־כיפור **"סלח נא"**! ורבינו מלביש את זה בפסוק[א] (במדבר יד, יט): "סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם **הַ**זֶּה כְּ**גֹ**דֶל חַ**סְ**דֶּךָ וְ**כַ**אֲשֶׁר נָ**שָׂ**אתָה" ראשי־תיבות **חנוכה**; דהיינו, כפי שפעלת ביום־כיפורים מחילה סליחה וכפרה - כך יהיה לך הרגשה בימי חנוכה הקדושים.

ואם־כן, צריכים לשמוח בחנוכה... למה? כי יום־כיפורים הוא יום שמחה, וכדברי המשנה מסכת תענית): **'לֹא הָיוּ יָמִים־טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כַּחֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב וּכְיוֹם־הַכִּפּוּרִים'**; וכן אמרו (תנא־דבי־אליהו, פרק א): **'יָמִים יָצְרוּ וְלוֹ אֶחָד בָּהֶם** (תְּהִלִּים קלט, טז) **- זֶה יוֹם הַכִּפּוּרִים לְיִשְׂרָאֵל, לְפִי שֶׁהָיְתָה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁנִּתָּנוֹ בְּאַהֲבָה לְיִשְׂרָאֵל'**; וצריכים לשמוח ביום־כיפורים, **וכפי שזכית לשמוח במחילה וסליחה וכפרה של יום־הכיפורים - כן יהיה לך "חנוכה שמח"! תשמח עם חנוכה, ותחיה את עצמך!**

בימי חנוכה מתגלים אורות נפלאים שהם **'אוֹר הַגָּנוּז מְשֻׁשֶּׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית'**, וכך הוא בתמימות ופשיטות! אתה מדליק את החנוכייה בבית, ומתגלים האורות! **אל תתייחס לכל מה שקורה בחוץ, ואפילו בתוך**

---

**א.** בל נשכח שחנוכה הוא חג מדברי חכמים, ולא מדאורייתא; כלומר, אכן מצוה מדאורייתא לשמוע דברי חכמים, ואת המצוה הזאת מקיימים בחנוכה, אבל **עצם ימי חנוכה** לא כתובים בפירוש בתורה, אלא בתור אמונת־חכמים, אבל רבינו ז"ל גילה לנו פה שיש לחנוכה רמז בתורה.

**הבית - יש בני־אדם שלא קל להם בבית, ולא כ"כ רגוע בתוך הבית... אבל עכשיו אתה הכהן הגדול שעומד בבית־המקדש ומדליק את הנרות! זה הבית שלך! הבית שלך הוא "מקדש מעט"! ואפילו אם עדיין לא זכית עדיין ששורה הרוגע והישוב־הדעת, ויש שיתוף־פעולה מכולם ביחד, אבל אתה צריך להיות הדוגמא! אתה צריך להיות הכהן הגדול שמדליק את הנרות!**

וחכמינו הקדושים אומרים, שכשהדליקו את הנרות בבית־המקדש, החלונות של בית־המקדש היו צרים מבפנים ורחבים מבחוץ, כי משם יצא אור לכל העולם כולו; וזה מה שקורה איתנו בחנוכה, אדם צריך לדעת: **'הנה אני מדליק עכשיו את הנרות בבית, ואני כדוגמת הכהן שמדליק את הנרות בבית־המקדש, ומכאן יֵצֵא אור!'...** ולאן יֵצֵא אור? דבר ראשון: **'למשפחתי!'** - מבקשים ומתפללים על כל בני־הבית, האשה והילדים.

בגמרא איתא (שבת כג:) גבי נרות שבת, שהוא **'משום שלום־ביתו'**; ואותה גמרא מדברת גם לגבי נרות חנוכה שהם **'משום פרסומי ניסא'**; ובעצם שני עניינים אלו מתאחדים ביחד: נר שבת בשביל שלום־בית, כי אם אין נרות - ישנן תקלות... לא רואים אחד את השני, נתקלים אחד בשני, ומתחילים מריבות ומחלוקות... אבל ברגע שמדליקים אור, אדם יודע: 'אני לא נכנס בשני... לא מתנגש עם אף־אחד'... והאור הזה הוא **"אור השלום"**, שזה ענין של 'שלום־בית', שעל זה מבקשים במיוחד בשבת־קודש: **"וּפְרֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלֹמֶךָ" -** זו תפילה מיוחדת שמתפללים בשבת־קודש, וכל השבת נקראת תמיד **"שבת שלום"** [ומאחלים בני־אדם "שבת שלום"], כי שבת הוא זמן של שלום. **וכמה יותר שייך העניין הזה בימי חנוכה - כשמתאחדים הנרות הקדושים!**

'הדלקת נרות שבת' נִתְּנָה במתנה לאשה כדי לתקן את חטא עץ הדעת, כי חוה 'כְּבָתָה נֵרוֹ שֶׁל עוֹלָם' בזה שנתנה לאדם־הראשון לאכול מעץ הדעת[ב], ועל־כן ניתן לה מצות הדלקת נרות בערב־שבת, ודרך־אגב - מצוה על הגבר שהוא יכין את הנרות לאשתו ויהבהב אותם, וכך יש לו ג"כ חלק בהדלקה הזאת, ועל־ידי־זה **"יש בבית אור"!** מגיע שבת - צריכים רוגע ושלוה!

וכשהאשה מדליקה את הנרות, אז הוא הזמן להתפלל ביותר על הכל - על שלום־בית, על הצלחת המשפחה: בעלה וילדיה; בזמן הדלקת הנרות יֶשְׁנָהּ עת־רצון גדולה מאד, ואשרי האשה שנשארת קצת ליד הנרות, ומתפלל ושופכת לבה בתפילה לפני השם יתברך! **ואנחנו מחנכים את הבנות ג"כ שזה עת־רצון, וכשאמא מדליקה נרות - למה שלא תקבץ ג"כ את הבנות שתשבנה על־ידה ותגדנה אילו תפילות ומזמורי תהלים?...**

---

**ב.** אדם־הראשון היה מאיר מאד! וכמו שכתוב (משלי כ, כז) **"נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם"** - הוא היה אור גדול! אבל מחמת שגרמה את התקלה של החטא, היא כיבתה את האור הזה...

זה ענין של נרות שבת בכל שבוע - ששייך ביותר לנשים. אבל בחנוכה, גם הגברים זוכים להדלקת נרות; הגברים מקבלים מצוה של שמונה ימים, שבהם הם מאירים כזה אור, שהוא ג"כ 'פרסומי ניסא' - מה זה 'פרסומי ניסא'? **לפרסם ולגלות שהכל זה 'נס'! הכל מהקב"ה! הבית שלנו, המשפחה שלנו, כל מה שיש לנו זה 'נס' מהקב"ה!**

והאור הזה מכניס שלום בבית; וכדי ליישם את זה - צריכים לקבל עצות נכונות איך ישרה השלום הנפלא בבית כפי שצריך להיות, ואיך לְאַחֵד את כולם ביחד, אבל זו הפעולה! **אדם צריך להאמין באמונה שלימה: 'עכשיו אני מדליק את הנרות? עכשיו אני מדליק את ה"אור־הגנוז" לכל העולם כולו!' - וכמובן שזה השלום הכי גדול... ואז הוא הזמן להתפלל!**

בימי חנוכה הקדושים, מתקבצים ליד הנרות לא רק הָאֵם והבנות, אלא זה כבר **קיבוץ כללי** לכל המשפחה! הגבר מדליק את הנרות, ואז צריכים לנצל את הזמן עם תפילות חמות להקב"ה! **לא ממהרים בהדלקה!**

ואכן, אם אדם ממהר ללכת אחר הדלקתו להדלקה בציבור - הוא יכול להשלים אח"כ את התפילות, כי הרי עפ"י רוב גם אח"כ הנרות דולקים - למשך כמה שעות, וממילא יכול להשלים אח"כ... היו צדיקים שבמשך כל הלילה, אם ראו שעדיין הנרות דולקים - היו יושבים על־ידם, ומנצלים את הזמן; **המנורה עדיין דולקת? סימן שעדיין אפשר לתקן...**

וכמו הפתגם הידוע והמפורסם של הצדיק ר' ישראל סלנטר ז"ל - 'אבי תנועת המוסר', שנכנס פעם לחנות של סנדלר בערבו של יום, ושאל האם עדיין אפשר לתקן אצלו נעליים, או שמא כבר מאוחר... ואז הצביע הסנדלר על הנר בפינה שעדיין דלק: **'רבי, אתם רואים את הנר? כל זמן שהנר דלוק - אפשר לתקן'...**

צדיקים שומעים מכל דבר רמזים והתעוררות לעבודת השם, וכששמע ר' ישראל את הדיבור הזה מפי הסנדלר, התלהב מאד: **"כל זמן שהנר דלוק - אפשר עדיין לתקן!"...** והוא לקח מזה לימוד כללי לכל אדם, כי נשמת האדם משולה לנר, וכמ"ש **"נר ה' נשמת אדם"**, וכל זמן **'שהנר דולק'** - דהיינו שהאדם הוא חי, אזי **'אפשר לתקן'...**

ולענייננו יש לומר זאת על נרות שבת ונרות חנוכה: **כל זמן שהנר עדיין דולק, אפשר לתקן! 'לתקן'** הכוונה שעדיין האור הגדול הזה מאיר, ואפשר לפעול דברים נוראים!

ועל־כן, אסור לנו להיות בטלנים בימי חנוכה הקדושים; **נותנים לנו שמונה ימים "מעין עולם הבא"!** אנחנו אומרים בנוסח "ועל הניסים": **'וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ'** - **"קָבְעוּ"** לשון **גזלה**, דהיינו שחכמינו הקדושים גזלו וגנבו מתוך העולם־הבא

את שמונת ימי חנוכה אלו והורידו את זה אלינו כדי שנזכה לקבל שֵׂכֶל - **"בינה"**, וכמו שאומרים בפיוט "מעוז צור": **'בְּנֵי בִינָה יְמֵי שְׁמוֹנָה קָבְעוּ שִׁיר וּרְנָנִים'** - הביאו לנו ימים שמאירים מאד את אור הבינה, דהיינו 'הֶבְנָה', שאדם מחדיר היטב בדעתו: 'הכל מהקב"ה! אולי עדיין לא כל הדברים מתוקנים בשלימותם, וצריכים הרבה לשפר - אם זה **עם עצמנו**: בלימוד התורה, בתפילה, במידות טובות, צריכים להתגבר על מה שאנחנו צריכים להתגבר; אם זה **ב'שלום־בית' שלנו** - צריכים עדיין הרבה לעבוד על זה... **אבל אנחנו יודעים את הכתובת!**

פעם היינו עם מוהרא"ש בארץ־ישראל בשנים שמוהרא"ש לא היה מגיע בקביעות לארץ־ישראל, אלא רק פעם או פעמיים בשנה, והיינו עם מוהרא"ש בירושלים, ואז מוהרא"ש התלהב מאד ודיבר באריכות שיחה נפלאה בענין העשירות שרבינו מזכה לנו, ומוהרא"ש אמר: **'אני ב"ה העשיר הכי גדול!'**... והוסיף ואמר בהתלהבותו: **'ואתם רוצים לדעת מסתמא כתובת?'**... כי אם אדם הוא עשיר, מן הסתם יש לו איזו "כתובת שמנה" שנותן לו 'נתינה הגונה'... סיים מוהרא"ש: **'הכתובת היא הכותל המערבי!'**... ואכן, באותם ימים שמוהרא"ש היה מגיע לארץ־ישראל, היה אצל מוהרא"ש ענין של 'ביטול הבחירה' בכותל המערבי, והיה מתבודד שם וכו', כי **זו הכתובת!** על מקום־המקדש אומרת התורה הקדושה (בראשית כח, יז): "אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם" - **צריך שפע? צריך איזה משהו? לך לשם!** ובפרט אדם שזוכה להיות בארץ־ישראל, והוא גר בארץ־ישראל...

הגמרא אומרת, שצריכים להתפלל תמיד לכיוון ירושלים; בכל העולם מתפללים למזרח - לכיוון ארץ־ישראל, ובארץ־ישראל מתפללים לכיוון ירושלים - לשם האדם מכוון את לבו. ואם עומד בירושלים - יכוון את לבו כנגד מקום־המקדש - קדש־הקדשים. **והכלל הוא, שבכל מקום שאדם נמצא - יקשר את עצמו למקום־המקדש!** ובפרט אם אדם זוכה להיות בארץ־ישראל... כי כל העולם כולו הוא בבחינת **'סנדא דארעא חד הוא'** (קידושין כז:), וכל העולם הוא "המשך אחד", נמצא שבפרט אם אדם זוכה לגור ולהיות בארץ־ישראל, הוא יכול לסגור את עיניו ולחשוב: **'אני עכשיו יושב על־יד הכותל המערבי!'** - וממילא הוא שם...

ובדרך זו האדם לא נכנס כבר לשום בלבולים וספיקות בעניין ההגעה אל הכותל, כי באמת היו כאלה שאמרו שאסור ללכת לשם כי זה 'כיבוש ציוני' וכו', ויש בני־אדם שמתבלבלים מזה, **אז אם זה מבלבל אותך - שב במקום שלך, ותסגור את העיניים, ותחשוב שאתה שם!** קשה לך עכשיו לשבת ממש על־יד הכותל - מאיזו סיבה שהיא: או שבפשטות, קשה לך להגיע לשם, או שאתה לא יודע בבירור האם אפשר וכו', **אז הנה אתה לא צריך לשבת ממש שם, אלא**

**מקשר עצמך במחשבתך!**

הבה ונסתכל במציאות: הלא גם כשאתה שם, פעמים שיש צפיפות, ונמצאים בריחוק מעט מן הכותל - יושבים קצת מאחור, ובוודאי נמצאים אז אצל הכותל, **אותו דר לענייניכם: לא משנה איפה אתה - אם אתה מחוץ לירושלים, אתה ביבנאל, אתה במירון - איפה שאתה נמצא, אבל אתה עכשיו מקשר את עצמך לשם, זה כמו שאתה שם!**

רבינו אומר: **'כותל'** זה **'תל כ"ו'**; כי ארץ־ישראל וירושלים ובית־המקדש נקרא **'תל תלפיות' - תל שכל פיות פונים אליו** (ברכות ל:); ולכן כולנו מתפללים לכיוון ביהמ"ק, וזה **'תל'**, ו**'כ"ו'** זה גימטריא של שֵׁם הוי"ה, ויחדיו הם צירוף **'כותל'**, וממילא אדם יכול להתקשר לזה מכל מקום שהוא...

וזה אותו ענין שדיברנו לעיל על להיות **'למעלה מן הזמן'**, וכשרבינו מדבר מזה בליקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן ס"א, רבינו מזכיר שם ג"כ ענין של להיות **'למעלה מן המקום'**, שזה אותו ענין: אדם שהוא 'למעלה מן הזמן' הכוונה שכל הזמנים אצלו זה ענין אחד, אותו דבר ב'למעלה מן המקום' - אדם שזוכה קצת למוחין יותר גדולים, **אין אצלו 'צמצום של מקום'...** אלא יכול לקשר עצמו מכל מקום שנמצא, גם מחוץ־לארץ...

אגב, צריכים לזכור היטב את הזכות הגדולה שיש לאדם זוכה לגור בארץ־ישראל; חכמינו הקדושים אומרים (כתובות קי:): **'כל הדר בארץ־ישראל דומה כמי שיש לו אלוק'**; כי להיות בארץ־ישראל זה כבר ענין אחר לגמרי... **וקשה להסביר לבני־אדם מה זה 'ארץ־ישראל'!** רבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' קטז), שהיו צדיקים, שלפני שהגיעו לארץ־ישראל, לא היו יכולים לדמיין שיש כזה מקום כאן בזה העולם - כפי קדושת ארץ־ישראל המוזכרת בכל מקום, **ובפרט רבינו הקדוש, שמגלה לנו את עוצם קדושת ארץ־ישראל!**

ועם קדושה זו פותחת פרשת השבוע: **"וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן"** - בארץ־ישראל! כל הדברים שיעקב אבינו זכה, הכל **'בְּאֶרֶץ כְּנָעַן'** - ארץ־ישראל! שהיא **'אֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו'** כי יצחק אבינו לא יצא בארץ־ישראל, כי היה "עולה תמימה" בעקידה על המזבח, והקב"ה ציווה שלא יֵצֵא מארץ־ישראל מחמת קדושתו הנשגבה של יצחק אבינו, ואת הקדושה הזאת מגלה לנו התורה בפסוק הראשון של הפרשה: **"וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו"** - **'מְגוּרֵי אָבִיו'** בפשטות המקום שיצחק אבינו **גר**, וכן **'מְגוּרֵי'** הוא לשון **יִרְאָה** [כמו "**וַיָּגָר** מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד"], שזה ענין של ליראת־שמים. ושם יעקב אבינו ישב - "בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן" - ארץ־ישראל, המקום של יצחק אבינו שאף־פעם לא יצא מארץ־ישראל!

נשוב לעניין של **'למעלה מן הזמן'**: אתה זוכה לגור כאן בארץ־ישראל? תנצל

את זה! תבין את הזכות הגדולה הזאת! המשנה אומרת (מסכת כלים), שארץ־ישראל מקודשת מכל הארצות [ואכן, גם ירושלים מקודשת מכל שאר עיירות ארץ־ישראל, וכמובא במשנה שם, אבל ארץ־ישראל בכלליות מקודשת מכל העולם כולו], ואדם שיושב איפשהו בארץ־ישראל - עליו להחיות את עצמו, ודלעת שהוא זוכה! שישמח את עצמו! ואם נחשק לך עכשיו להיות בכותל המערבי, ואתה חושב לעצמך: 'הלוואי הייתי עכשיו בירושלים אצל הכותל, והייתי יכול לפרש שיחתי אצל שער־השמים'... **אתה יכול לזכות לזה! סוגר את העיניים שלך, ותתבודד עכשיו כמו שאתה אצל הכותל!** ולא משנה איפה אתה - באיזה הר, באיזו גינה, בתוך הרכב שלך... אתה יושב ברכב, ושורר שקט, וסוגר את העיניים ומתחיל להתבודד להקב"ה, ומדמה שאתה אצל הכותל המערבי... מה המניעה פה? הלוא 'אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים'! 'הפסק' ו'מחיצה' יש אם אתה נמצא כאן בזה העולם, ויש לך אולי איזו מחיצה ומחסום שמונע אותך, אבל אם היית עכשיו למעלה - במטוס או בחללית - הנה אתה רואה את ירושלים ממש פה... יש לך 'קו ישיר'... נמצא שמיד כשאדם זוכה להיות **'למעלה מן המקום'** - הוא נמצא במקום הכי טוב...

התחלנו את השיחה הזאת גבי **'מעגל־השנה'** - שצריכים לעשות **אחדות אחת מכל השנה כולה**, וכשמגיעים ימי חנוכה הקדושים אכן מתקיים: **תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּ"א** - עד **חנוכה!** היה לנו את ימי אלול - ההקדמה לר"ה, ואת ימי ראש־השנה - שזכינו להיות ב"ה אצל רבינו, ועכשיו אנחנו ממשיכים... וכמו שצדיקים פירשו את הפסוק (תהלים קיח, כז) **"אֵל ה' וַיָּאֶר לָנוּ אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ"** - שזה מרמז על הענין האמור: **'אֵל ה' וַיָּאֶר לָנוּ'** - יאיר לנו הקב"ה, **'אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים'** - שזה מרמז על חג הסוכות, **'עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ'** - אלו ימי חנוכה הקדושים, שאז היה "חינוך המזבח" על־ידי הנשיאים, ובימי החשמונאים היה עוד הפעם "חינוך המזבח" שהיה הרבה שנים ביד הגוים היוונים אשר **'טִמְּאוּ אֶת הֵיכַל קָדְשֶׁךָ'**, והחשמונאים הצדיקים - מתתיהו ובניו - החליטו בהחלטה חזקה: **זהו זה! מספיק כבר! אמנם אנחנו קומץ קטן של אנשים צדיקים שומרי תורה ומצוות, אבל אנחנו הולכים בכח גדול שלמעלה מבדרך הטבע, ואנחנו לא מתפעלים משום דבר!**

ואכן, הקב"ה עזר להם, וזכינו לאור של ימי חנוכה, שבו אנחנו אומרים "על הניסים", ומודים להקב"ה: **'עַל הַנִּסִּים וְעַל הַפֻּרְקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה'**; וצדיקים פירשו את **"בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה"** כפי העניין הנ"ל: אמנם מדובר שזה היה **"בימים ההם"**, אבל זה **"בזמן הזה"** - מקשרים את הכל ביחד! אל תחשוב: 'נס חנוכה היה לפני למעלה מאלפיים שנה'... זה **"בזמן הזה"! אנחנו נגבהים ונתרוממים**

**'למעלה מן הזמן', ואמנם זה "בימים ההם" אבל "בזמן הזה", ואפשר לנו לפעול את כל הישועות! ללכת עם אותו כח של הצדיקים - "מִי כָּמֹכָה בָּאֵלִים ה'", ולא להסתכל על שום מניעה, ולהבין שעכשיו מאיר האור של משיח!**

וגם האור של המשיח - הוא **'מתחיל'** להאיר אצלנו, ולא שמגיע בפתע פתאום, וכמו שאמר רבינו ז"ל: **'מָשִׁיחַ יָבוֹא בְּפֶתַע פִּתְאוֹם, וְכָל אַנְשֵׁי הָעוֹלָם יִבָּהֲלוּ מְאֹד'**, וסיים רבינו: **'אֲבָל אֲנָשַׁי יִהְיוּ מְיֻשָּׁבִים כְּמוֹ אָדָם שֶׁקָּם מִשֵּׁינָה טוֹבָה'**... איזו שיחה נוראה מרבינו! ו**'שינה טובה'** אין הכוונה על תנומה־קלה של כמה דקות, אלא **"שינה טובה"!** שאדם ישן מספיק, וקם בהרגשה רגועה ויודע שיש יום לפניו, והוא יכול לעשות משהו ביום הזה... וכך יהיו תלמידי רבינו בביאת המשיח, אף שרוב העולם יהיו שרויים בבהלה - המשיח... מה עושים... אבל אצל אנשי רבינו יהיה ישוב־הדעת - 'אה! ברוך השם! לזה צפינו וחכינו כל החיים, ועל זה תמיד התפללנו וביקשנו, **ובזה תמיד עסקנו - "בביאת המשיח אלינו"!**' וכפי שרבינו מפרש (ליקו"מ ח"ב סי' פג) את המילה **'מָשִׁיחַ'** - שהיא על־שם **'מֵשִׁיחַ'** אִלְמִים, כי משיח יגרום לכל העולם כולו לדבר להשיח ליבם להקב"ה!

ואת הלימודים האלו רבינו מכניס לנו כבר **היום**, לא שנחכה עד שמשיח יבוא, ואז נבהלים מאד - מה זה... צריכים לדבר להקב"ה?... לא יודעים מזה, ויצטרכו להסביר להם את הכל **'מאל"ף־בי"ת'**... אבל האנשים של כבר יודעים מזה היטב - **'בזה עסקנו כל הזמן! כל שנות החיים שלנו אנחנו עוסקים בזה!'**... כי אז יתגלה אור גדול מאד לכל העולם, וביותר לאלו שכבר עסקו בעניין הזה מקודם, שיראו את מה שכבר עשו, וכעין שאומרים חכמינו הקדושים (שלהי תענית), שלעתיד כשיתגלה הקב"ה, כל אחד יראה באצבעו: **"הִנֵּה אֱלֹקֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ זֶה ה' קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ"** - 'על זה חיכינו וציפינו תמיד! התפללנו להקב"ה, וידענו שיהיו ישועות! ועכשיו זה מגתלה לכולם'... וממילא איזה ישוב־הדעת יהיה לנו... **רבינו מביא אותנו לדבר הזה!**

וזו ההכנה שלנו לקראת ימי חנוכה הקדושים, שהם ימים המובאים לנו **'מתוך העולם־הבא'**, וכמו שאומרים ב'על הניסים': **"וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה"** - **גזלו** את זה מן העולם־הבא, ואשרי מי שמנצל את ימי חנוכה!

רבינו ז"ל אומר (ליקו"מ ח"ב סי' ב): **'יְמֵי חֲנֻכָּה הֵם יְמֵי הוֹדָאָה'** - להודות ולהלל להקב"ה; **ובפרטיות** - על־כן קורין 'הלל שלם' בכל שמונת ימי חנוכה, וכן אומרים את "ועל הניסים" בכל תפילה וברכת־ המזון, שאדם צריך להתבונן באמירת "ועל הניסים", ולהבין שעכשיו הוא מקיים את עיקר החנוכה - **'להודות ולהלל'**, כמו שאומרים שם: וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ **"לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל"!**

ולכאורה הוא פלא שלא מוזכר שם בגמרא שקבעו את ימי חנוכה 'לְהַדְלִיק אֶת הַמְּנוֹרָה', אלא: "לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל", שזה סובב והולך בעיקר על אמירת ההלל בכל יום משמונת ימי חנוכה, ועל אמירת "על הניסים" בכל תפילה ובכל ברכת־המזון, שזה החיוב שלנו - להגיד הלל להקב"ה, ומדוע באמת לא מוזכר 'הדלקת המנורה' - שהיא מצות חנוכה הידועה לרוב העולם? **התשובה היא: כי באמת כל הדלקת המנורה צריך להיות עם הלל והודאה להקב"ה!** ולכן אצל צדיקים ואנשי־מעשה היה 'עסק גדול' מההדלקה, ולא הדליקו בזריזות... - אדם מברך, מדליק, אומר את "הנרות הללו", וזהו... **יש ענין לעשות מזה "הַלֵּל וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא", ולדעת שעכשיו אנחנו נמצאים במקום אחר לגמרי! מרימים אותנו למקום שלא רואים כל השנה!**

נמצא, כשאומרים 'וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל', נכלל בזה הדלקת הנרות, כי זו הדלקת הנרות - מדליקים אור נפלא שעמו מהללים ומודים להקב"ה, **והבית שלנו עכשיו מתהפך ל'מקום של הלל והודאה'!** ואף אם עדיין איננו זוכים שכולם 'טיפסו על העגלה', אבל **אנחנו מאירים! מדליקים את האור!** ועם סבלנות נזכה שהאור הזה באמת יאיר... היכן? **אצלנו!**

הנה מצות ההדלקה על־פי דינא דגמרא היא להדליק 'עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ מִבַּחוּץ'[ג], ומה הענין הזה? **אני לא מדליק את הנר בתוך הבית שלי, אלא אני מדליק את הנר להאיר לכולם, שכל מי שעובר בחוץ יראה את הנר הזה!** ורבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' י) שזה ענין של "יָפּוּצוּ מַעְיְנֹתֶיךָ חוּצָה" - להפיץ את האור! **כשזוכים ללכת להפצה - בפרט אנשי־שלומינו שזוכים לכך - ממש מפיצים נרות!** 'הנה, תקח את הקונטרס הזה, תקח את הספר הזה', ופתאום הִדְלַקְתָּ נר! אדם תוהה: 'יש דברים כאלו? מגלים לי מה זה חנוכה?'... הוא בכלל לא ידע כלום, והבאת לו קונטרס או ספר, ומה עשית בעצם? **הִדְלַקְתָּ פֹּה נֵר! הִדְלַקְתָּ אֶת הַנְּשָׁמָה שֶׁלּוֹ שֶׁמְּשׁוּלָּה לְנֵר - "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם" - וּפִתְאוֹם הִתְחִיל לִהְיוֹת לוֹ אוֹר בַּחַיִּים!**

הוא היה בחושך, היה שרוי בדיכאון, השם ישמור, והיה מיואש לגמרי, והנה הבאת לו איזה ספר, ופתחת את העיניים שלו שזה 'לא סוף העולם', ומסבירים לו שבעזרת השם משיח מגיע... הוא שואל: 'מתי משיח יבוא'? ואומרים לו: **'משיח יבוא ברגע שאתה תפתח את הפה שלך ותתחיל לדבר אל הקב"ה!' עשית את זה? הנה, משיח הגיע! אתה פותח את הפה שלך? אתה 'מֵשִׁיחַ' אֹלְמִים! עד עכשיו היית בבחינת 'אִלֵּם', ועכשיו בכח 'מָשִׁיחַ' - מֵשִׁיחַ, פתחת**

---

ג. ועד היום יש כאלה שנוהגין כך, ומכינים תיבה מזכוכית, ובתוכה המנורה, ומדליקים את זה על־יד הבית מבחוץ, כי כן המצוה באמת מדינא דגמרא.

**את הפה שלך לדבר להקב"ה!**

אגב, אנחנו מוצאים את העניין הזה בתחילת פרשת השבוע, כשיוסף הצדיק - הצדיק הגדול שמגלה אלקות ומחזק את כל נשמות ישראל ומקרב את כולם (גם את 'בני השפחות' - אנשים רחוקים מאד, הוא מקרב את כולם!) - חולם חלום, ומה הוא רואה בחלומו? **"וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם נִצָּבָה"** - בפשטות, **'אֲלֻמִּים'** הכוונה על 'חבילות של תבואה' [כמו "בֹּא יָבֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו (תהלים קכו, ו)], אבל לענייננו: **'אֲלֻמִּים'** הוא לשון **'אִלְּמִים'**, ואומר יוסף הצדיק: **"וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם נִצָּבָה"** - **'אֲלֻמָּתִי'** שלי, שזה ענין של **שתיקה**, שאדם הוא כמו 'אילם' שלא מדבר, והוא לא משיח לבו להקב"ה, אבל אצל יוסף הצדיק השתיקה הזאת היא **'קָמָה'** - הוא מקים את זה ופותח פיו לדבר להקב"ה! וזה מה שהצדיק מגלה, שאם יש לך בחינה של 'שתיקה', יש ענין של **"קָמָה אֲלֻמָּתִי"** ואני מתחיל לדבר להקב"ה! **אל תהיה כ"כ שבור, תדע שיש לך כוחות!**

ואכן, יש גם ענין של **'אִלֵּם'** במובן חיובי, שזה אדם ששותק בשעה שהוא לא צריך לדבר... וכמו שרבינו מספר בסיפורי־מעשיות, מעשה י"ג - מז' קבצנים, שהיה אחד שהוא 'כְּבַד־פֶּה', שלכאורה הוא היה אילם שלא היה יכול לדבר, **אבל באמת היה לו 'כח הדיבור' גדול ונפלא מאד מאד... הוא יכול לדבר כאלה דיבורים שאין לשום אדם...** רק מה? נראה לאנשי העולם כאילו הוא 'אילם', כי בני־אדם לא מבינים את הדיבורים האלו... אבל הצדיק באמת שהוא עוסק בזה הרבה - יש לו דיבורים! הוא מעורר את כולם!

**ומתי תהיה בבחינת 'אִלֵּם'? כשמגיע לדיבורים בטלים!** אם אתה בא לידי ניסיון - הן בבית והן בחוץ, ואתה ממש בוער ורותח בתוכך להגיד איזו מילה שיהיו לה תוצאות לא טובות, ותגרום דברים לא טובים ח"ו, **עכשיו תהיה בבחינת 'אִלֵּם'! אתה מחזיק את עצמך וסוגר את פיך, והשתמשת עם כח השתיקה, ומה ומה הרווחת? הרווחת את החיים שלך! הרווחת את ה'שלום־בית' שלך! הרווחת את הכל! ואפילו שהיתה לך 'דחף' חזק להוציא מהפה שלך דברים לא טובים, אבל התגברת על זה - הרווחת! זכית!**

רבינו אומר בספר־המידות (אות תפילה, סעיף עז): **'כְּשֶׁתִּשְׁמַע חֶרְפָּתְךָ וְתִשְׁתֹּק, תִּזְכֶּה שֶׁיַּעֲנֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בַּקָּשָׁתְךָ'**; זאת אומרת: אם האדם מתגבר על הניסיון, ואף שהוא קיבל ביזיון ורוצה להגיב ולהחזיר, והוא כעוס מאד: 'למה ביזו אותי?!'... וזה יכול להיות בתוך הבית - בין בעל לאשה, ויכול להיות גם בחוץ - מישהו נתן לך ביזיון, ואתה רק רוצה להחזיר לו, **אבל אתה מחליט לשתוק? אומר רבינו: עכשיו אתה יכול לפעול ישועות! תעזוב את המילים שרצית להוציא מהפה בדרך שלילית, ועכשיו תנצל אותם לדבר להקב"ה: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הִנֵּה אֲנִי עָצַרְתִּי אֶת עַצְמִי, הֶחֱזַקְתִּי אֶת עַצְמִי וְהִתְגַּבַּרְתִּי לֹא לְהָגִיב, וְעַכְשָׁו יֵשׁ**

**לִי כַּמָּה מִלִּים לְהַגִּיד לְךָ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם!' - ואתה מבקש על מה שאתה צריך, אין לכם מושג איזה כח יש לתפילות כאלו!**

וידועים המון סיפורים על אנשים שקיבלו ביזיון, ובפרט שהיה 'ביזיון רציני', ורצו מאד להחזיר בחזרה, והיה שם אחד הזקוק לישועה גדולה - הן שלא היו לו ילדים הרבה שנים, והן שזקוק לרפואה וכו' - וביקש מאותו אדם: **'בְּבַקָּשָׁה מִמְּךָ, תַּעֲצֹר אֶת עַצְמְךָ, אֶל תַּגִּיב מִלָּה אֲפִלּוּ שֶׁיֵּשׁ לְךָ נְסָיוֹן גָּדוֹל, וּבְבַקָּשָׁה תְּבָרֵךְ אוֹתִי לִישׁוּעָה'...** ואכן, במקום להחזיר איזה דיבור לא טוב ולא יפה, הוא בירך את אותו אדם, **ומספרים שהברכות האלו פעלו ניסים ונפלאות עד שינוי הטבע ממש!**

זה מה שיוסף הצדיק אומר: **"וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי"** - אמנם אני **'אִלֵּם'** מתי שצריך, אבל **'קָמָה' אֲלֻמָּתִי!** אני יודע איך להקים את זה ואיך להשתמש עם הדיבור הקדוש לדבר להקב"ה, לגלות ולפרסם את הקב"ה לכל באי עולם! שזה באמת תכלית העניין של 'דיבור' - שאדם זוכה להשתמש עם הדיבור לחזק את עצמו ולחזק את אחרים... זה הלימוד של הצדיקים!

וזו ההתעוררות שלנו עכשיו, כשמגיע ימי חנוכה הקדושים, ואנחנו רוצים להאיר את האור הזה בתוך ביתנו ובתוך כל נשמות ישראל; והסוד הזה מרומז בפרשת השבוע - **פרשת וישב**, שהיא תמיד 'סמוך ונראה' לחנוכה [ולפעמים היא 'שבת חנוכה' - כשיש שני שבתות חנוכה; פרשת מקץ היא תמיד 'שבת חנוכה', אבל לפעמים גם פרשת וישב נוספת לה], ובוודאי יש בזה הכנה גדולה לימי חנוכה הקדושים, וכפי שהתחלנו להגיד, שבפסוק הראשון כתוב: **"וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן"** - שזה רמז על ענין של תשובה, **'וַיֵּשֶׁב'** לשון של **לשוב בתשובה**, והזכרנו גם את העניין של **'מְגוּרֵי אָבִיו'**, שזה יצחק אבינו שהיה גר כל הזמן בארץ־ישראל; ועתה נתבונן בדברי רש"י הקדוש על פסוק זה:

הרי עכשיו מתחיל כל הסיפור של יוסף הצדיק, איך שהוא נרדף על־ידי האחים שלו וכו', ורש"י מביא את דברי חכמינו הקדושים על המילים **"וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב"** - **'בִּקֵּשׁ יַעֲקֹב לֵישֵׁב בְּשַׁלְוָה, קָפַץ עָלָיו רוֹגְזוֹ שֶׁל יוֹסֵף. צַדִּיקִים מְבַקְּשִׁים לֵישֵׁב בְּשַׁלְוָה, אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא דַיָּן לַצַּדִּיקִים מַה שֶּׁמְּתֻקָּן לָהֶם לָעוֹלָם הַבָּא, אֶלָּא שֶׁמְּבַקְּשִׁים לֵישֵׁב בְּשַׁלְוָה בָּעוֹלָם הַזֶּה'**; איך לומדים את הרש"י הזה עם ילדים? שזה בא בתור שאלה ותמיהה: **לא מספיק לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא, אז גם מבקשים לישב בשלוה בעולם הזה?...** ולכן: **'מִיָּד קָפַץ עָלָיו רוֹגְזוֹ שֶׁל יוֹסֵף'...** כך היא ההבנה הפשוטה בדברי רש"י אלו.

אבל כפי ההקדמות של רבינו הקדוש והסבר הצדיקים, מונח בזה ענין אחר לגמרי... וכך פירושו: צדיקים בוודאי מחכים ומצפים תמיד על מה שמתוקן להם לעולם הבא, ומה זה **'עולם הבא'**? וכי הכוונה אחר 120 שנה של חיי האדם - שהוא כבר לא

בעוה"ז ויש עולם־הבא? רק אז מתוקן להם לצדיקים כל זאת? מסביר האר"י הקדוש, שהמושג של "עולם **הבא**" היינו 'עולם **הבא לכאן**'! [כי מילת '**הבא**' אכן לפעמים פירושה על העתיד - שיבוא לעתיד לבוא, אבל אם הדגש הוא תחת הבי"ת, פירושו: '**הבא לכאן**'], **כי רבינו מלמד אותנו שאפשר לאדם לישב ולגור בעולם הזה, וכבר הוא מתענג מהעולם הבא!** וכמו שהזכרנו לעיל גבי ימי חנוכה, שחכמינו הקדושים הביאו לנו שמונה מן העולם הבא לעולם הזה...

וזהו: '**בְּקֵשׁ יַעֲקֹב לֵישֵׁב בְּשַׁלְוָה**' - מה יעקב אבינו רוצה? '**שַׁלְוָה**'! מהי '**שַׁלְוָה**'? וכי הכוונה שהוא רצה סתם רוצה לנוח - ללכת לחופש וטיול?... **הוא רוצה שיהיה שלוה ושלום בכל העולם כולו!** ותחילה - אצל האדם בעצמו...

רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' לג), שהשלום צריך להתחיל אצל האדם בעצמו - שיהיה שלום בכל מידותיו, שיזכה להיות מיושב בדעתו, ולא שבכל פעם משתנה - הנה הוא מתלהב כאן, והנה לא... זו לא נקראת '**שַׁלְוָה**'! '**שַׁלְוָה**' הכוונה שיש לאדם '**כיוון אחד**' בחיים! ואמנם זה לא אומר שהוא תמיד ילך באופן של '**רצוא**', כי צריך להיות גם '**בקי בשוב**', אבל מדברים 'באופן כללי' - שצריך להיות לאדם 'כיוון אחד' בחיים, וכך הוא זוכה ל'**שַׁלְוָה**' - יש לו 'כיוון אחד': **אני רוצה להיות דבוק בהקב"ה! זה הכיוון שלי!**

וזה נקרא שיש לאדם '**שלום במידותיו**' - הן בנשמתו, והן בגופו, שיהיה '**שלום בעצמותיו**' - הן העצמות שלו בגשמיות, והן העצמות שלו ברוחניות, וכדברי דוד המלך (תהלים לה, י): "**כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה ה' מִי כָמוֹךָ**"[ד] - '**כָּל עַצְמוֹתַי**' היינו 'כל **העצמיות** שלי', שזה העצמות של האדם[ה], '**תֹּאמַרְנָה**' - מכל העצמיות שלו הוא צריך להגיד תמיד תודה להקב"ה!

ואח"כ מגיע ענין של '**שלום בביתו**' - שיהיה לאדם שלום בבית שלו, ואיך זוכים לזה? לפעמים אדם לא זוכה ששורה השלום בביתו, ואף שהוא מצידו היה רוצה

---

**ד.** ובעצם יש לזה קשר לימי חנוכה הקדושים, כי השם '**מכבי**' שקיבלו החשמונאים [ובפרט יהודה המכבי], פירושו עפ"י ראשי תיבות '**מִי כָּמֹכָה בָּאֵלִים יְיָ**' [לצערנו השתלשל שמכנים את השם '**מכבי**' לכל מיני עניינים של ספורט וכו', אבל באמת זה ענין קדוש], כי החשמונאים הצדיקים הלכו בכח הזה שצעקו בכל מקום את הגילוי של "**מִי כָּמֹכָה בָּאֵלִים ה'**"!

ונזכיר דרך אגב, שזה מקושר מאד למה שדיברנו לעיל בעניין שאדם צריך לעשות עצמו כמו '**אֵלֶם**', כי חכמינו הקדושים דורשים (גיטין נו:): "**מִי כָמֹכָה בָּאֵלִמִים**" - '**בָּאֵלִמִים**'; כי כן יש כביכול גם אצל הקב"ה, שהוא 'מקבל ביזיון' - דהיינו שהוא סובל את כל העולם כולו, ואיננו מעניש את האדם תיכף ומיד, רק מצפה שיעשה תשובה, וכפסוקים רבים אצל יחזקאל הנביא - שאנחנו מזכירים בתפילת נעילה ביוה"כ, כמה הקב"ה מצפה לאדם שיחזור בתשובה! אז גם אצל הקב"ה יש בחינה כביכול של '**אֵלֶם**', שזהו: "**מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים**" - '**בָּאֵלִמִים**'.

**ה.** כי 'עצמות' מרמזים על הפנימיות של האדם, וכמו שרבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' כב), שיש עצם ויש בשר, והבשר הוא מבחוץ, אבל עצמות הן בפנים, ועליהם בנוי כל הגוף של אדם.

שלום, אבל זה לא כ"כ 'הולך' ככה... ומה עושים? על זה אדם צריך לדעת, שהוא מצידו תמיד בשלום, וכדברי דוד המלך (תהלים קכ, ז): **"אֲנִי שָׁלוֹם"** - אני צריך לדבר שלום! **"וְכִי אֲדַבֵּר הֵמָּה לַמִּלְחָמָה"** - הם רוצים מלחמה... אבל אני תמיד מבקש את השלום - **"בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ"** (שם לד, טו)!

ואכן, לפעמים זה ניסיון לא קל, ובפרט כשלא כולם באותו 'דף', ולא כולם באמת מסכימים באותו ענין, אבל העיקר שאדם ימסור נפשו על העניין הזה - **לרדוף שלום! לאהוב שלום! ותמיד להכניס שלום בבית בכל דרך אפשרית!** וגם - שיעצור עצמו מללבות של המחלוקת! ואפילו אם זה מה שמגיע מהצד השני - אני מראה שלום! אני מראה פנים מסבירות תמיד! אני מבקש רק שלום!

**ואם אדם יהיה חזק בזה - סוף כל סוף זה יתהפך לטובה! כך היא המציאות! מנסים את האדם לפעמים בניסיונות לא קלים בכלל, אבל אם אדם מחזיק מעמד - סוף כל סוף הוא יגיע אל היעד הזה, והכל יתהפך לטובה!**

והשלום השלישי הוא **'שלום בחבורתו'**; כלומר: **בכל העולם כולו!** שאדם יהיה בשלום עם כולם - עם בני קהילתו, עם בני עירו, ועם כלל אנשי העולם...

זה העניין של **'שלום'**, שצריכים להרבות בו בכל מקום!

וזה נקרא: **'בַּקֵּשׁ יַעֲקֹב לֵישֵׁב בְּשַׁלְוָה'** - יעקב אבינו מבקש את העניין הזה: לשבת בשלוה, לזכות שיהיה לו **'שלום'** - הן בעצמו, הן בביתו, והן בכל העולם כולו!

ממשיך רש"י: אומר הקב"ה ליעקב אבינו: 'אתה רוצה לישב בשלוה? יפה, אבל מנסים אותך'... כי זה קל לאדם להגיד "אני רוצה שלום"... **אתה רוצה שלום אמיתי? בוא נראה איך אתה יכול להחזיק מעמד גם אם יקרה איזה דבר לא כ"כ נעים, ויהיה לך ניסיון!** והניסיון הזה יכול להיות בתוך הבית - לפעמים מצד האשה, ולפעמים מצד הבעל, ולפעמים מצד הילדים, **שזה ניסיון גדול מאד מאד...**

כדי לזכות לרוות נחת דקדושה מכל הילדים, ושיהיו כולם באמת באהבה ואחדות, ולחנך אותם בחינוך קדוש וטהור, כמובן צריכים להשקיע בזה הרבה... **ואפילו אחר שמשקיעים - צריכים המון סייעתא דשמיא!** כמובן, צריכים להשקיע, אבל אחר כל ההשקעה צריכים המון סייעתא דשמיא, לבקש ולהתפלל ולבכות להקב"ה תמיד: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי סִיַּיעְתָּא דִּשְׁמַיָּא בְּחִנּוּךְ הַיְלָדִים! שֶׁאָזְכֶּה לְגַדֵּל אוֹתָם לְתוֹרָה, לְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְלִרְווֹת מֵהֶם רֹב נַחַת דְּקְדֻשָּׁה'** - זה צריך להיות אחת מהתפילות החשובות ביותר אצל האדם... **ולא להסיח דעת מזה!**

יש בני אדם שחושבים: נכון, הבאתי ילדים לעולם, אבל אני שולח אותם לתלמוד תורה ולבתי ספר טובים, ובזה עשיתי את שלי... **אבל אין דבר כזה! העניין**

**של 'חינוך ילדים' מוטל על ההורים!**

וזה גם מאד קשור לחנוכה - שהוא מלשון **'חינוך'**, וגם זה לימוד שיש לנו בפרשת השבוע, שיוסף הצדיק הוא **"בֶּן זְקֻנִים"** ליעקב אבינו, ומה זה **'בֶּן זְקֻנִים'**? שמסר לו יעקב אבינו את כל מה שלמד אצל שֵׁם וְעֵבֶר; וזה לימוד לכל הורה: **כבר מסרת לילד שלך את כל מה שלמדת?...** ואמנם אולי באמת לא למדת כ"כ הרבה בשנותיך הקודמות, אך עם כל זאת זכית להתקרב לצדיקים - זכית להתקרב לרבינו, וקיבלת לימודים, **ואת זה תראה תמסור לילדים שלך!**

אדם אומר: 'אין לי זמן, אין לי כח, אין לי סבלנות'... וטוען: 'אני שולח אותם כבר לבית ספר ולתלמוד תורה - שהם יטפלו בהם'... **זה לא ככה!** אתה צריך לקיים אצל הבן שלך שיהיה **'בֶּן זְקֻנִים'** - כמו יוסף הצדיק שקיבל מאביו את הכל, והעניין של **"זְקוּנִים"** הוא ענין **'זִקְנָה'**, ואומרים חכמינו הקדושים: **'זָקֵן' - זֶה קָנָה חָכְמָה**; וזה מה שיעקב אבינו מסר ליוסף הצדיק!

והנה, בוודאי שהוא מסר את זה גם לשאר ילדיו, אבל ביותר ליוסף הצדיק, כי הוא היה **'בֶּן זְקֻנִים' -** שנולד אחר כל האחים (מלבד בנימין, שנולד האחרון), ויעקב אבינו ראה שיוסף הצדיק עובר בחיים שלו את אותם הדברים שהוא בעצמו עבר בחייו, וכדברי רש"י על הפסוק **"כִּי בֶן זְקֻנִים הוּא לוֹ" -** למה נקרא **'בֶּן זְקֻנִים'**? אומר רש"י: **'שֶׁהָיָה זִיו אִיקוֹנִין שֶׁל יוֹסֵף דּוֹמֶה לוֹ, וְכָל מַה שֶּׁאֵרַע לְיַעֲקֹב אֵרַע לְיוֹסֵף, זֶה נִשְּׁטָם וְזֶה נִשְּׁטָם, זֶה אָחִיו מְבַקֵּשׁ לְהָרְגוֹ וְזֶה אָחָיו מְבַקְּשִׁים לְהָרְגוֹ'** - כשם שיעקב אבינו נִשְּׁטָם וְעָשָׂו ביקש להרוג אותו, ועבר כ"כ הרבה שנאה כל החיים שלו, כן עובר יוסף הצדיק, ויעקב אבינו רואה את זה ומבין שהילד הזה הוא **'כמוני ממש'...**

אז בוודאי שיעקב אבינו קירב את **כל** ילדיו, והשקיע **בכולם**, כי כולם היו "שבטי י"ה" קדושים וטהורים, אבל הוא ראה שיש ליוסף הצדיק את הכלי הזה - שיהיה לו כוחות לגלות ולפרסם את הלימודים שלו לכל העולם כולו! וכמו שנראה בפרשיות הבאות, איך יוסף הצדיק פרנס וכלכל לכולם - **"וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ"**; הוא מקרב את כולם! **וזה סימן על צדיק אמיתי, שהוא עולה על הכל, ואכן "רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל" - יש הרבה צדיקים, אבל: "וְאַתְּ -עָלִית עַל כֻּלָּנָה"! יש צדיק שהוא עולה על כולם!**

ובתחילת ליקוטי הלכות, מסביר רבי נתן היטב את העניין הזה לגבי יוסף הצדיק בפרשת השבוע (וגם קשור לימי חנוכה), שיש את הצדיק שאצלו מתקיים **"קָמָה אֶלְמָתִי"** - הָ'אֶלוּמָה' של יוסף הצדיק 'קָמָה', והוא מקים את כל נשמות ישראל! הוא מקרב את כולם!

יעקב אבינו רואה שיש ליוסף הצדיק את הכוחות האלו, ממילא בוודאי הוא מקרב אותו ומלמד אותו את כל מה שלמד אצל שֵׁם וְעֵבֶר, ואחד מהדברים - **הוא מחנך**

**אותו בלימוד משניות!** אדם תוהה: 'איך אחנך את הילד שלי? מה אעשה אִתּוֹ?'... מדברים אִתּוֹ ומחנכים אותו על מעלת לימוד משניות! ובפרט בחדר שלנו - החדר של מוהרא"ש הקדוש, שגילה ופרסם את העניין של לימוד משניות בכל העולם כולו[ז], ואשרי האב שמחנך כך את ילדיו... וכמובן, לא עם 'כפיה' ו'דחיקת השעה', ולא בדרך של תקיפות - זה בלתי אפשרי, אלא רק בדרך אהבה! לקנות לו סט משניות שהכי מתאים בשבילו - אחד אוהב גדול, ואחד אוהב קטן, כל אחד מה שהוא אוהב... רוכשים לו סט משניות עם שמחה בתור מתנה [ואם זה הפעם הראשונה - אולי כדאי לעשות לזה גם 'עטיפה' יפה ומכובדת (הזדמנות טובה לזה למי שעדיין לא עשה זאת - לכבוד חג חנוכה)], וזו ההתחלה - שמחנכים אותו, וכתוב בפסוק (משלי כב, ו): **"חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ גַּם כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּה"**; ורואים את זה בחוש: **ילדים שקיבלו את החינוך הזה בתור ילדים, והם כבר בעצמם כבר אבות, ואולי כבר נהיה סבא... אבל עדיין מחזיק בתומו באמירת המשניות!**

ומאיפה אנו יודעים שיעקב אבינו חינך את יוסף הצדיק בלימוד משניות? זה מובא ב'בעל הטורים' על הפסוק **"כִּי בֶן זְקֻנִים הוּא לוֹ"**, אומר 'בעל הטורים': **'זְקֻנִים'** רָאשֵׁי־תֵּבוֹת **זְ**'רָעִים **קָ**'דָשִׁים **נָ**'שִׂים **יִ**'שׁוּעוֹת (נזיקין) **מִ**'וֹעֵד[ז]; שזה מרמז על ששה סדרי משנה; **זה החינוך שיוסף הצדיק קיבל מיעקב אבינו!**

ובחינוך הילדים - אדם צריך להוריד עצמו לילדיו, וזו 'עבודה שלימה', כי יש אבות שאינם מסוגלים לזה... ולפעמים הם אפילו בעלי שכל גדול, הם 'למדנים' חריפים, בעלי השגה, וטוענים: **'קשה לי להוריד את עצמי אל הילד'...** אבל רבינו מלמד אותנו שזו העבודה של צדיקים - מורידים עצמם אלינו, ואם גם הצדיקים היו אומרים ככה - 'איך ארד אל אנשי העולם, אנשים פשוטים' - היכן אנחנו היינו?... **וב"ה בזכות הצדיקים אנחנו זוכים למה שזוכים, וזו העבודה שלהם - להוריד עצמם אלינו!**

ורבינו אמר זאת בפירוש (שיחה בסוף ליקוטי מוהר"ן), שכל מה שמשיג - לא עולה אצלו לכלום עד שיכול להכניס זאת בעולם,

---

ז. זכה מוהרא"ש הקדוש להאיר את העולם אמנם עם הרבה דברים, אבל **ביותר** הכניס את העניין הזה של לימוד משניות - ללמוד פרקי משניות, ללמוד ח"י פרקים משניות, ולעשות סיומים - **גם ילדים צעירים, שיסיימו ששה סדרי משנה!** 'וְחֶפֶץ ה' בְּיָדוֹ יִצְלָח' שהוא הקים עולה של תורה ממש! **ואם עושים חשבון: הוא מילא את העולם במיליארדים של פרקי משניות! צדיק אחד זכה כ"כ לזכות את הרבים!**

ז. מוזכר פה רק חמישה סדרי משנה, וכולם שואלים: מה עם סדר **'טהרות'**? מדוע מוזכרים רק חמישה סדרים? ונאמרו בזה כמה תירוצים, ואחד מהם שיוסף הצדיק היה **'חתיכה אחת של טהרה'**... - כל החיים שלו היה טהרה!
תירוץ נוסף אומרים בזה, שאת סדר **'טהרות'** השאיר יעקב אבינו ליוסף הצדיק שימשיך ללמוד בעצמו בימי חייו, ובאמת כל העניין של סדר 'טהרות' מרמז על קדושה וטהרה, ויוסף הצדיק ימשיך זאת על עצמו.

ומצמצם עצמו בשביל זה; ואמר רבינו שכן הוא בתורות שגילה - שרואים בהם גילוי אלקות אמנם, אבל זה אחר צמצום של צמצום של צמצום... **רבינו צמצם את זה מאד והוריד את זה לנו!** וכך אנחנו זוכים לקבל...

וזה לימוד לכל אדם לגבי **חינוך ילדים** - אם הוא רוצה לחנך ילדיו ולגדל אותם, בין אם זה בנים ובין אם אלו בנות, הוא צריך לדבר **'בשפה שלהם'** - כפי ההבנה שלהם; כי כל ילד הוא ענין אחר לגמרי, לכל ילד יש את הנטייה שלו, ואת האופי שלו, וכל אבא צריך להוריד את עצמו לבנו כפי עניינו, לדבר **'בשפה שלו'** - כמו שני חברים, וזו עבודה לא קלה...

**ואמנם צריכין זהירות בזה, כי "להרגיש עמו חבר של האבא" זה באמת לפעמים טוב מאד לילד, שהוא מרגיש שאביו כמו חבר שלו, אבל יחד עם זאת צריכים להיזהר שלא יגרום לו לזלזל ח"ו באבא, אלא "חבר" הכוונה שהוא יכול לדבר אִתּוֹ תמיד, ולפתוח את הלב שלו אליו, והוא שומע אותו**; ילד אוהב לשמוע מהאבא כל מיני דברים - לספר לו סיפורים, וכמובן - לא צריכים לספר סיפורים שליליים ח"ו, דהיינו כל הדברים השליליים שהאבא עבר בחייו, אבל לספר לו סיפורים טובים וקורות חיים **איך הוא התחזק בימי חייו והתקרב לצדיקים** - דברים כאלו זה חינוך נפלא בשביל הילדים!

ואת זה אנחנו מוצאים אצל יעקב אבינו עם יוסף הצדיק; מה העיקר שיעקב אבינו לימד לבן זקוניו - יוסף הצדיק? כתיב: **"וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו כִּי בֶן זְקֻנִים הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים"**; ובעניין כתונת הפסים, מצד אחד אומרים חכמינו הקדושים, שלא כדאי לאדם לעשות איזה דבר משונה לבן אחד יתר על שאר בניו, כי יכול לעורר קנאה בין הבנים, **וצריכים להיזהר מאד מזה!** ב"ה יש כמה ילדים, וצריכים לחנך את כולם, **ולא לשנות ביניהם!** ומהי העצה בזה? **צריכים לתת לכל ילד את הזמן המיוחד שלו - את השיחה המיוחדת בשבילו!** ב"ה יש בלי עין הרע - "בֵּן פֹּרָת יוֹסֵף" - הרבה ילדים, וצריכים לחלק את הזמן לכל אחד - הנה הולכים לטייל עם הבן הזה, והנה עם הבת הזאת, **לחנך כל ילד כפי העניין שלו, ולא לעשות שינוי יוצא דופן לבן אחד יתר על אחיו!**

זה הלימוד שיש ב**כתונת הפסים** מצד אחד - שצריכים לא לשנות בן אחד משאר הבנים; ובנוסף ישנו לימוד נוסף בזה לעובדא ולמעשה, ומובא ברש"י על הפסוק הזה - **'וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים'**, אומר רש"י, שהיתה הכתונת ע"ש הצרות שסבל יוסף הצדיק בחייו, כי **'פַּסִּים'** ר"ת **פ**'וטיפר, **ס**'וחרים, **י**'שמעאלים, **מ**'דינים; ומה העניין בזה שיעקב אבינו עשה לו כתונת שמרומז בה כל הצרות שיעבור עליו בימי חייו?...

אבל זהו הלימוד האמור: כשרוצים לחנך ילדים, צריכים להכין את הילד על החיים שלו, ולהסביר לו: **אתה צריך להיות**

**מוכן לכל החיים! אינך יודע את מי תפגוש במהלך ימי חייך - אם זה יהיה פוטיפר, אם זה יהיו אלה סוחרים, אם זה ישמעאלים - ערבים טמאים, ואם זה מדינים, לא יודעים... אבל אתה צריך להיות מוכן לכל! עושים לך הקדמות! נותנים לך כזאת כותנת - בגד חזק - שזה ישמור עליך מכל רע! מכינים אותך כבר מראש!**

ואכן, יעקב אבינו לא היה צריך להפחיד אותו ולהגיד לו מראש כל מה שיעבור... אבל **בכלליות** הוא הכין אותו עם כל הלימודים האלו - **'יוסף, תהיה מוכן!'**... כי ידע יעקב אבינו ברוח קדשו שיוסף הצדיק יעבור דברים לא פשוטים בחייו, ולכן עשה לו כזאת כתונת - שיהיה לו מלבוש שישמור עליו מכל מה שיעבור בחיים!

דרך אגב, עפ"י כל זה נבין דבר נפלא: מודפס בסידורים **'תפילה לברכת כהנים'**, וזה נמצא אחר תפילת מוסף של שלוש רגלים[ח], והיא תפילה נוראה ונפלאה ומקורה מ'שערי ציון' מהאריז"ל, ושם בתפילה הזו מזכירים את העניין של פרשת השבוע, וכך מתפללים: **'וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתִי נַאֲקָתִי וְאֲנָקָתִי תָּמִיד, כְּמוֹ שֶׁשָּׁמַעְתָּ אֲנָקַת יַעֲקֹב תְּמִימֶךָ הַנִּקְרָא אִישׁ תָּם, וְתִתֶּן לִי וּלְכָל נַפְשׁוֹת בֵּיתִי מְזוֹנוֹתֵינוּ וּפַרְנָסָתֵנוּ בֶּרֶוַח וְלֹא בְּצִמְצוּם, בְּהֶתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר, בְּנַחַת וְלֹא בְּצַעַר מִתַּחַת יָדְךָ הָרְחָבָה, כְּשֵׁם שֶׁנָּתַתָּ פַּסַּת לֶחֶם לֶאֱכוֹל וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ לְיַעֲקֹב אָבִינוּ הַנִּקְרָא אִישׁ תָּם'**; ואחר שאומרים זאת, ממשיכים ואומרים: **'וְתִתְּנֵנוּ לְאַהֲבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ, וְיִהְיוּ דְּבָרֵי נִשְׁמָעִים לַעֲבוֹדָתֶךָ, כְּשֵׁם שֶׁנָּתַתָּ אֶת יוֹסֵף צַדִּיקֶךָ בְּשָׁעָה שֶׁהִלְבִּישׁוֹ אָבִיו כְּתוֹנֶת פַּסִּים'** - מה אנחנו רואים מזה? שכשיעקב אבינו נתן ליוסף הצדיק את הכתונת פסים, הוא נתן לו אז את הכל! הוא נתן לו ברכה והצלחה לכל החיים שלו! כי הכל נכלל ב'כתונת פסים' הזאת!

גם מוזכר שָׁם בסוגריים (ופלא הוא, שגם זה מודפס בסידורים), שיש שֵׁם קדוש שנקרא **'שֵׁם כ"ב'**, כי ישנן עשרים ושתים אותיות לשם הזה, והוא יוצא מן עשרים ושתים אותיות היוצאות מברכת כהנים [דהיינו בתיבות **"יְבָרֶכְךָ הֲוָי"ה וְיִשְׁמְרֶךָ יָאֵר הֲוָי"ה"** יש עשרים ושתים אותיות, וזה מכוון כנגד

---

ח. למה? כי בחו"ל לא עושים ברכת כהנים בכל יום, אלא רק בחגים, בשונה מארץ ישראל שעושים בכל יום, ולכן זה נדפס שם - היכן שעושים ברכת כהנים אצל כל העולם. והנה מחמת שיש ברכת כהנים בחו"ל רק בחגים, מאריכים אז בברכת כהנים, ולא כמו בארץ ישראל שעושים זאת בזריזות; המנהג הוא שכשהחזן קורא לכהנים ומעלה אותם ואומר להם הפסוקים "יברכך ה'" וכו' - זה בתנועה איטית, וגם עושים את עם ניגון מיוחד, וגם נותן זמן לשיר לפני "וְיִשְׁמְרֶךָ" ולפני "וִיחֻנֶּךָּ" ולפני "שָׁלוֹם"; כך המנהג בחו"ל. ולמה? כדי לתת זמן לומר את התפילה הזאת, שהיא תפילה נוראה ונפלאה עד מאד. **וגם בארץ ישראל, נוהגים אצל הרבה חסידים ואנשי מעשה לעשות את הניגון הזה בשבתות, או לכל הפחות רק בחגים, וכך נותנים זמן לומר את התפילה הזאת.**

אגב, גם בארץ ישראל שעושים ברכת כהנים בזריזות, אפשר לאדם לומר זאת **גם אם הוא לא מספיק ממש בברכת הכהנים - להשלים זאת אחר קדיש**, כי היא תפילה מיוחדת מאד, **ובפרט בשבתות.**

השם הזה], ומובא מהאריז"ל, שהשם הזה מלובש בתוך התפילה הזאת.

**על כל פנים, מה יוצא לנו מכאן לעובדא ולמעשה? שכשיעקב אבינו עשה ליוסף הצדיק את 'כתונת הפסים', הוא הכין אותו על כל החיים! הוא מסר לו את הלימודים שיהיה מוכן שגם אם יעברו עליו דברים לא כ"כ פשוטים - יחזיק מעמד! תמיד יברח אל הקב"ה! יהיה לו לבוש חזק! יתקיים בו** (משלי לא, כה) **"עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתְּשָׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן" - יהיה לו לבוש חזק! לא משנה איך ומה, אבל יהיה לו תמיד התחזקות הזה!** והכל מרומז ב'כתונת הפסים'...

ואכן, להגיד את הפסוקים הנ"ל - מסוגל לשמירה עליונה, ולזכור את העניין של 'כתונת הפסים', ומובא בספרים הצדיקים הקדמונים שמסוגל מאד לכוון בשמות הנ"ל של התפילה הזו, **והם מסוגלים מאד לשמירה!**

ועתה נחזור לדברי רש"י: **'בְּקֵשׁ יַעֲקֹב לֵישֵׁב בְּשַׁלְוָה'** - יעקב אבינו בוודאי רצה שַׁלְוָה! אומר הקב"ה: **אתה רוצה שַׁלְוָה גם בעולם הזה? לא די לך מה שמתוקן לך לעולם הבא, אלא גם בעולם הזה אתה רוצה שַׁלְוָה!** זאת אומרת, פירוש דברי רש"י הם לא בתור שאלה: **'לֹא דַיָּן לַצַּדִּיקִים מַה שֶּׁמְּתֻקָּן לָהֶם לָעוֹלָם הַבָּא, אֶלָּא שֶׁמְּבַקְּשִׁים לֵישֵׁב בְּשַׁלְוָה בָּעוֹלָם הַזֶּה?!'**... זה בתור **'משפט'!** וכך קורין את זה: **'לֹא דַיָּן לַצַּדִּיקִים מַה שֶּׁמְּתֻקָּן לָהֶם לָעוֹלָם הַבָּא, אֶלָּא שֶׁמְּבַקְּשִׁים לֵישֵׁב בְּשַׁלְוָה בָּעוֹלָם הַזֶּה!'**... הצדיקים רוצים את המדרגה של שלום ודביקות בהקב"ה כבר פה בעולם הזה! **לא דיין מה שמתוקן להם לעולם הבא!** אני רוצה לדעת איך אני יכול להפוך את כל החיים שלי בעוה"ז - שיהיה לי שלום בית אמיתי, יהיה לי שמחה עם כולם ביחד, אקרב את כל העולם כולו להקב"ה!

אומר הקב"ה: זה מה שאתה רוצה? אזי: **'מְיֻּד קָפַץ עָלָיו רוּגְזוֹ שֶׁל יוֹסֵף'** - הגיע לו ניסיון... הקב"ה אומר: אני אתן לך כזה ניסיון, ותדע שזה ניסיון! עכשיו בתוך ה'רוגזא' הזאת תמצא את הרצון שלי! את מה שאני רוצה תראה מכאן! דייקא מ"רוגזו של יוסף"... - ואכן, זה לא דבר קל, זה ניסיון מאד קשה, דהיינו כל מה שעבר עם השבטים וכו', אבל הקב"ה אומר ליעקב אבינו: **'אתה צריך להחזיק מעמד! אכן, מלמדים אותך לימוד לא קל, אבל תהיה חזק, ובזכות זה תזכה לשלוה אמיתית בעולם הזה!'**...

וכמו שאכן היה אצל יעקב אבינו - שהוא עבר על הכל, ואף שעברו עליו עשרים ושתים שנה לא פשוטות[ט] - שזה היה כנגד מה שהוא לא היה אצל יצחק אבינו כל השנים, עכשיו הוא קיבל גם מיוסף הצדיק עשרים ושתים שנה שהיה נפרד ממנו,

ט. כ"ב אנחנו מסבירים עשרים ושתים שהזכרנו עכשיו השם הזה, שיעקב אבינו מסר ליוסף הצדיק, ובוודאי בעצמו ג"כ אחז בזה, להבין שצריכים להחזיק מעמד!

אבל אח"כ הוא זכה לשנים טובות, וככתוב בפרשת ויחי: "**וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה**" - שאז הוא זכה לשלוה אמיתית בחיים שלו... הכל בזכות שהוא החזיק מעמד בכל אלו הדברים שעברו עליו עד שמצא את יוסף הצדיק!

ופירוש המושג "**רוגזו של יוסף**" מובן מאד עפ"י מאמרם ז"ל (ברכות ה.): '**לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע**'; וזה היה הכח של יוסף הצדיק: '**רוגזו של יוסף**' - שבפשטות מפרשים שזה סובב על כל ה'רוגז' שנעשה בעקבות מה שהיה עם האחים וכו', אבל עפ"י האמור מובן מאד: "**רוגזו של יוסף**" הוא ה'**רוגז**' הקדוש של היצר הטוב שהרגיז יוסף הצדיק על היצר הרע - איך שהחזיק מעמד בהכל, החל מֵאֶחָיו שרדפוהו, ואח"כ בבית פוטיפר - שהיו לו ניסיונות קשים מאד, אבל היה חזקם עם "**רוגזו של יוסף**" - הוא הרגיש את היצר הטוב על היצר הרע, וניצח אותו! ואיך? אומרים חכמינו הקדושים: '**דמות דיוקנו של אביו ראה**' - הכל בזכות התקשרות שלו עם יעקב אבינו, שזה מה שגרם לו להחזיק מעמד!

וזה הלימוד שאנחנו לומדים מזה, וזה הלימוד של ימי חנוכה הקדושים - שמלמדים אותנו שצריכים להחזיק מעמד, לדעת שזה אפשרי בתוך הבתים שלנו, ולכל אחד בחיים שלו! זה אפשרי! **אפשר לו כבר עכשיו עכשיו לטעום מאור הגנוז - מהעולם הבא! להביא את זה כבר לכאן! לא די לנו שנחכה עד אז, אלאד גם בעולם הזה נזכה לכל אורות האלו, ולהחיות ולשמח אותנו ואת כל משפחתינו ואת כל עם ישראל!**

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה לקבל את ימי חנוכה הקדושים בקדושה ובטהרה, וננצל אותם באמת, ונזכה לחיי עולם הבא בעולם הזה, ונזכה לגלות את זה לכל העולם כולו - שיהיה גילוי שכינה בכל קצוי תבל, משיח צדקנו יבוא בקרוב, ויהיה הגאולה השלימה!

breslev.shely@gmail.com